

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2023

(2nd Year, 2nd Semester)

SANSKRIT**COURSE – XVI / B****[Vedic Hymns and Pāṇinīya Śikṣā]**

Time : Two hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

- c) पुरुषसूक्ते वेदमन्त्राणाम् आविर्भावविषये किमुक्तम्? तत्र 'छन्दांसि' इति पदेन कानि अभिहितानि?
- d) ब्राह्मणादिवर्णानां सृष्टिः पुरुषसूक्ते कथं वर्णिता? मन्त्रे 'राजन्य' इति पदेन कोऽभिधीयते?
3. अधोनिर्दिष्टयोः एकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्।
6
- a) पाणिनीयशिक्षानुसारेण विसर्गस्य अष्टविधा परिणतिः सभिक्ष्यताम्।
- b) वर्णानाम् उच्चारणस्थानानि पाणिनीयशिक्षामाधारीकृत्य निरूप्यन्ताम्।
4. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्।
2×2=4
- a) मन्द्रस्वरस्य उत्पत्तिप्रक्रिया कीदृशी?
- b) पाठस्वरेषु गानस्वराणाम् अन्तर्भावः कीदृशः?
- c) कम्पस्वरोच्चारणवैशिष्ट्यं कीदृशम्?
- d) अधमपाठकानां लक्षणं कथंकारम्?

1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधेयम्।
8×2=16
- a) ऋग्वेदस्य नदीसूक्ते प्रकटीकृतं नदीनां माहात्म्यं स्वकीयभाषया उपस्थापनीयम्।
- b) शुक्लयजुर्वेदीये शिवसङ्कल्पसूक्ते वर्णितं मनसः स्वरूपं समुपस्थाप्यताम्।
- c) ऋग्वेदान्तर्गते नासदीयसूक्ते उपलब्धं दार्शनिकतत्त्वमुपस्थाप्य सम्यगालोचनं करणीयम्।
- d) अथर्ववेदगतं कालसूक्तमुपजीव्य कालमाहात्म्यं वैशद्येन समुपवर्णयताम्।
2. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्।
2×2=4
- a) भूमिसूक्तस्य कः ऋषिः? सूक्तस्यास्य विनियोगः प्रदर्शयताम्।
- b) के पृथिवीं धारयन्ति इति भूमिसूक्ते उच्यते? "भूतस्य भव्यस्य पत्नी"— इति मन्त्रांशेन का सूचिता?

[Turn over